

**СРЕДНО УЧИЛИЩЕ
"ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ" ГР. КАОЛІНОВО**

адрес: ул. "Хр. Ботев" № 4, гр. Каолиново, обл. Шумен, e-mail: sou_kaolinovo@abv.bg, тел.:05361/2253

**ПРОГРАМА
ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И
ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ**

2022/2023 учебна година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

- Програмата е съставена съгласно държавния образователен стандарт по гражданско, здравно, екологично и инеркултурно образование – Наредба № 13 от 21.09.2016 г.;
- Програмата е изготвена съгласно чл. 15, ал. 4 от Наредба 13 от 21.09.2016 г.;
- Програмата е в съответствие с чл. 76, ал. 5 от Закон за предучилищното и училищното образование;

II. ПРИОРИТЕТИ

- Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

III. ЦЕЛИ:

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- Разбира и отстоява общочовешките и демократичните ценности;
- Познава институциите;
- Зачита значимостта на всяка човешка личност;
- Взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- Изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- Носи отговорност за поведението си;
- Подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- Има култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;

2. Училището като образователна институция и саморазвиваща се общност:

- Да възпитава в демократичните ценности;
- Да насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;

- Да утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- Да изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;

IV. НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.
2. В часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
3. В заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
4. В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие;
5. Интегрирано по учебни предмети

V. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ РИТУАЛИ

- а) Откриване на учебната година;
- б) Официално раздаване на удостоверението за завършен първи клас, удостоверението за завършен начален етап на основната степен, свидетелството за основно образование; диплома за средно образование.
- в) Награждаване на отличили се ученици и учители;
- г) Съхраняване на училищното знаме;
- д) Честване на национални празници, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;

2. ВЪЗПИТАВАНЕ В ТРАЙНИ НАВИЦИ ЗА ОТДАВАНЕ НА ПОЧИТ И ИЗРАЗ НА НАЦИОНАЛНОТО САМОСЪЗНАНИЕ

- а) изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти;
- б) поставяне на националния флаг на фасадата на училището;
- в) издигане на националния флаг на училищни тържества - на 15.09 - откриване на учебната година;

3. ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВНОСТТА И УЧАСТИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ПОДХОДЯЩИ ЗА ВЪЗРАСТТА ИМ ВКЛЮЧВАЩИ ДЕМОКРАТИЧНИ ПРАКТИКИ

- Участие в Ученически парламент като форми на ученическо самоуправление;
- Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;

- Провеждане на благотворителни акции за събиране на дрехи и парични средства за деца в неравностойно социално положение – Коледен базар;
- Съдействие за подпомагане на благородни инициативи- Акция за събиране на пластмасови капачки.
- Организиране на училищни празници, кампании и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;

VI. ПОДКРЕПА ЗА МУЛТИКУЛТУРНАТА СРЕДА В УЧИЛИЩЕТО.

В СУ „Георги Стойков Раковски“ град Каолиново се обучават ученици от различни етноса: турци, роми и българи. На ниво училище и клас се организират дейности, свързани с успешното интегриране на ученици от малцинствените групи.

VII. ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ И ПРИМЕРНИ ТЕМИ, СЪГЛАСНО ПРИЛОЖЕНИЕ № 5 ОТ НАРЕДБА № 13 ОТ 21.09.2016 ГОДИНА

№	Тематични области	Теми /примерни, които могат да се използват за ЧК/	Минимален брой часове
1.	Патриотично възпитание и изграждане на национално съмочувствие	Честване и отбелязване на национални и официални празници: 1. „Трети март“ 2. „Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност“ 3. „Възкресение Христово“ 4. „Великден“ 5. „Ден на Независимостта на България“	I – XII клас 4 ч.
2.	Толерантност и интеркултурен диалог	1. „Зачитане на личността на другия“; 2. Аз и другите“ 3. Светът около мен“ 4. „Уважаване и разбиране на межкултурните различия“ 5. „Празници и обичаи в различните религии:	I – IV клас – 1 ч. V – VII клас – 2 ч. VIII – XII клас – 1 ч.
3.	Финансова и правна грамотност вкл. „Моето първо работно място“	1. „Нужди и желания“ 2. „Приходи и разходи в семейството“ 3. „Местни и държавни данъци“ 4. „Права на човека“ 5. „Конституция на Република България“ 6. „Международни институции в защита на човешките права“ 7. „Права в България и ЕС“	VIII – XI клас – 2 ч. XII клас – 12 ч.
4.	Военно обучение и защита на родината	IX клас – 1. Задължения на гражданите на Р България по отбраната на страната 2. Същност и съдържание на гражданско – военните отношения	IX и X клас по 5 часа

		<p>3. Оказване помощ на населението от въоръжените сили при кризи от военен характер</p> <p>4. Действия за оцеляване при актове, извършвани от терористични, екстремистки и престъпни групи и военни действия, както и при откриване на невзривени боеприпаси</p> <p>5. Защита на критичната инфраструктура и участие на въоръжените сили в спасителни и евакуационни действия</p> <p>X клас – 1. Въоръжени сили на РБългария – история и настояще</p> <p>2. Мисии и задачи на въоръжените сили на РБългария. Участие в операции и мисии извън ериторията на страната</p> <p>3. Същност, идеи и задачи на резерва на въоръжените сили на РБългария</p> <p>4. Въоръжение и екипировка на военнослужещите във видове въоръжени сили</p> <p>5. Приемане на служба във въоръжените сили и резерва</p>	
5.	Безопаснос и движение по пътищата		<p>I клас – 9 ч.</p> <p>II – IV клас – 6 ч.</p> <p>V – VII клас – 5 ч.</p> <p>VIII – X клас – 4 ч.</p> <p>XI – XII клас – 1 ч.</p>
6.	Защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи: оказване на първа помощ	<p>I клас – 1. Силен вятър – ураган, смерч.</p> <p>2. Гръмотевична буря, мълния</p> <p>3. Огънят – приятел и враг на човека</p> <p>4. Понятие за първа помощ</p> <p>5. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.</p> <p>II клас – 1. Снежна буря</p> <p>2. Източници на запалване</p> <p>3. ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ</p> <p>4. Преохлаждане и измръзване. Изгаряния</p> <p>5. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.</p> <p>III клас – 1. Наводнение, порой, свлачище</p> <p>2. Опасност от пожари в горите и селското стопанство</p> <p>3. Отравяния</p>	<p>I – IV клас – 4 ч.</p> <p>V – X клас – 5 ч.</p> <p>XI – XII клас – 3 ч.</p>

4. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.

IV клас – 1. Индивидуални средства за защита
2. Сигнали за оповестяване на населението при възникване на бедствия и аварии
3. Отравяния
4. Дишане и сърдечна дейност
5. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.

V клас – 1. Поведение и действие на учениците при различни замърсявания
2. Поведение и действие на учениците при различни замърсявания
3. Поведение при пожари в жилищни и обществени сгради
4. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.

VI клас – 1. Сигнали на Гражданска защита
2. Правила за действия по сигналите на Гражданска защита
3. Пожарна опасност на веществата и материалите
Подходящи дейности при стрес и паника
4. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.

VII клас 1. Отровни вещества
2. Начини за защита от отровни вещества
3. Процес на горене
4. Средства за пожарогасене
5. Поведение при пожар
6. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.

VIII клас – 1. Опасни вещества и материали
2. Пожари.
3. Поведение при спасяване в различни критични ситуации
4. Първа помощ при биологично замърсяване
5. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.

		<p>IX клас – 1. Опасни строителни вещества и материали 2. Опасни полимерни вещества и материали 3. Поведение в различни кризисни ситуации 4. Първа помощ при слънцев и топлинен удар 5. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.</p> <p>X клас – 1. Защита от продуките на горене 2. Опасни вещества и материали 3. Поведение в различни кризисни ситуации 4. Първа помощ при загуба на съзнание 5. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.</p> <p>XI и XII клас - 1. Индивидуални и колективни средства за защита – употреба и поведение при пожари в обществена сграда 2. Поведение при спасяване в критични ситуации 3. Правила за поведение на учениците при бедствия, аварии и катастрофи. Проиграване на плана за евакуация.</p>	
7.	Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията, мирно решаване на конфликти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разпознаване на чувства и емоции 2. Технишки за овладяване на емоциите 3. Вербално и невербално общуване 4. Справяне с агресията 5. Превенция на насилието в училище 6. Мирно решаване на конфликти 	I – IV клас – 1 ч. V – XII клас – 2 ч.
8.	Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поведение при терористична заплаха 2. Антитерористични органи 3. Безопасно сърфиране в интернет /киберзащита/ 	I – IV клас – 1 ч. V – XII клас – 2 ч.
9.	Кариерно ориентиране	<ol style="list-style-type: none"> 1. Първият избор на професия 2. Какъв искам да стана 3. Желани професии 4. Моята успешна реализация 	IV клас – 1 ч. VII клас – 1 ч. X клас – 1 ч.
10.	Превенция и противодействие на корупцията	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разпознаване на корупцията 2. Противодействие на корупцията 3. Антикорупционни органи 	V – VII клас – 1 ч. VIII – XII клас – 2 ч.

11.	Електронно управление и медийна грамотност	1. Електронно управление 2. Медийна грамотност 3. Какво е фалшива новина00	IV – X клас – 1 ч. XI клас – 4 ч.
------------	--	--	--------------------------------------

- Темите са примерни и могат да се използват от класните ръководители при провеждане на ЧК или в часове на заместване на отсъстващ учител, когато заместващият е неспециалист по предмета, по който замества.

Изготвил:.....

Геновева Димитрова-педагогически съветник

